

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา การเผยแพร่สารนิเทศสหกรรมศาสตร์ในงานส่งเสริมเคหกิจเกษตรของ จังหวัดเลย เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในลักษณะของการสำรวจ (Survey study) เพื่อให้การวิจัยมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากที่สุด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับคือ

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น

1. ประชากร คือ เจ้าหน้าที่งานเคหกิจเกษตรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเกษตรอำเภอ 12 อำเภอ จำนวน 12 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร (หรือเรียกว่า สมาชิกสถาบันเกษตรกร) คือสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร โดยขอรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับสถาบันเกษตรกรจากงานพัฒนาสถาบันเกษตรกรและกิจกรรมพิเศษ สำนักงานเกษตร จังหวัดเลย
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรทั่วไป หมายถึงเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร แยกคำนวณจากร้อยละ 20 ของจำนวนเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรของแต่ละอำเภอ จำนวน 108 คน (รายละเอียดดังตารางที่ 1)
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรทั่วไป คำนวณจากจำนวนสองเท่าของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรของแต่ละอำเภอ จำนวน 216 คน (รายละเอียดดังตารางที่ 1)

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้

1. แบ่งสุ่มตัวอย่างตามเขตอำเภอ 12 อำเภอ โดยแต่ละอำเภอเลือกสุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1 กลุ่ม และเลือกสุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มีกลุ่มยุวเกษตรกร 1 กลุ่ม อำเภอละ 2 หมู่บ้าน
2. ในกรณีที่มีหมู่บ้านนั้นมีทั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร เลือกสุ่มเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น
3. สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรทั่วไป สุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านเดียวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างครั้งแรก อำเภอละ 2 หมู่บ้าน

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่เป็นเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร	จำนวน 12 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร	จำนวน 108 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรทั่วไป	จำนวน 216 คน
รวม	336 คน

ตารางที่ 1 การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกร

ที่	อำเภอ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร				กลุ่มยุวเกษตรกร				จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิก สถาบันเกษตรกร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเกษตรกร ทั่วไป
		จำนวน สมาชิก	จำนวน กลุ่ม	เฉลี่ย จำนวน สมาชิก	จำนวน กลุ่ม ต.ย. 20 %	จำนวน สมาชิก	จำนวน กลุ่ม	เฉลี่ย จำนวน สมาชิก	จำนวน กลุ่ม ต.ย. 20 %		
1	เมืองเลย	420	21	20	4	211	16	13	3	7	14
2	วังสะพุง	440	14	31	6	142	8	18	4	10	20
3	ภูกระดึง	159	8	20	4	200	7	29	6	10	20
4	ปากชม	320	15	21	4	189	10	19	4	8	16
5	ภูเรือ	175	8	22	4	47	3	16	3	7	14
6	เขียงคาน	330	13	25	5	163	9	18	4	9	18
7	นาแห้ว	272	11	25	5	119	7	17	3	8	16
8	ทาสี	202	8	25	5	154	7	22	4	9	18
9	ด่านซ้าย	437	13	34	7	191	10	19	4	11	22
10	นาด้วง	400	14	29	6	127	7	18	4	10	20
11	ภูหลวง	135	6	23	5	113	6	19	4	9	18
12	ผาขาว	117	4	29	6	75	4	19	4	10	20
รวม		3,407	136		61	1,731	94		47	108	216

ที่มา : งานพัฒนาสถาบันเกษตรกรและกิจการกรมพิเศษ สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย พฤศจิกายน 2536

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยการศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับสารนิเทศและการเผยแพร่สารนิเทศ การรับสารนิเทศ สารนิเทศสหกรรมศาสตร์ การส่งเสริมการเกษตร งานส่งเสริมเคหกิจเกษตร สถาบันเกษตรกร และจังหวัดเลย รวมทั้งศึกษาและสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนและวิธีการ คือ

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารนิเทศ เนื้อหาสารนิเทศสหกรรมศาสตร์ การรับสารนิเทศ งานส่งเสริมการเกษตร และงานส่งเสริมเคหกิจเกษตร

2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยบรรจุหัวข้อที่คาดว่าครอบคลุมในวัตถุประสงค์และตัวแปรของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ (รายละเอียดภาคผนวก ก)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่จบการศึกษา เป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำหรือข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการและเนื้อหาสารนิเทศสหกรรมศาสตร์ที่เผยแพร่ เป็นแบบมาตราประมาณค่าและเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเผยแพร่สารนิเทศสหกรรมศาสตร์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า

2.2 แบบสัมภาษณ์สมาชิกสถาบันเกษตรกร แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

(รายละเอียดภาคผนวก ข)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบสัมภาษณ์ สถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่ม เพศ และระดับการศึกษา เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับสารนิเทศ คหกรรมศาสตร์ทั้งวิธีการและเนื้อหา เป็นแบบมาตราประมาณค่าและเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่สารนิเทศ คหกรรมศาสตร์ทั้งวิธีการและเนื้อหา เป็นแบบมาตราประมาณค่าและเติมข้อความ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเผยแพร่และการรับสารนิเทศคหกรรมศาสตร์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า

2.3 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ (รายละเอียด

ภาคผนวก ค)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเพศ สถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มและระดับการศึกษา เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับสารนิเทศคหกรรม ศาสตร์ทั้งวิธีการและเนื้อหา เป็นแบบมาตราประมาณค่าและเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการรับสารนิเทศ คหกรรมศาสตร์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า

งานการถามเกี่ยวกับการเผยแพร่และการรับสารนิเทศคหกรรมศาสตร์ ให้ผู้ตอบ ประมาณน้ำหนักการตอบเป็น 4 ระดับ คือ

น้อยมาก หมายถึง เผยแพร่หรือรับในระดับน้อยมากหรือเกือบไม่ได้รับเลย

น้อย หมายถึง ไม่ค่อยได้เผยแพร่หรือรับสารนิเทศ

ปานกลาง หมายถึง ได้เผยแพร่หรือได้รับบ้างเป็นครั้งคราว

มาก หมายถึง ได้เผยแพร่หรือรับอย่างสม่ำเสมอ

ในกรณีที่ไม่มี การเผยแพร่หรือการรับสารนิเทศ ในคำถามแต่ละข้อให้ข้ามข้อนั้นไป โดยผู้ตอบไม่ต้องตอบคำถามนั้น

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรึกษาขอคำแนะนำจากนักวิชาการเคหกิจเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อปรับปรุงให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ศึกษา

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ทดลองใช้แบบสอบถามเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร ระหว่างวันที่ 19-22

กันยายน 2537 ในการทดลองใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

4.1.1 ทดลองใช้กับเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในสำนักงานเกษตรอำเภอของจังหวัดสงขลา 12 ชุด

4.1.2 ทดลองใช้กับผู้ช่วยเกษตรอำเภอหรือหัวหน้างานสถาบันเกษตรกรในสำนักงานเกษตรอำเภอของจังหวัดเลย 10 ชุด

4.2 ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์สมาชิกสถาบันเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ระหว่างวันที่ 26-30 กันยายน 2537 ดังนี้

4.2.1 ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์สมาชิกสถาบันเกษตรกรบ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 20 ชุด

4.2.2 ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรทั่วไปของบ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 20 ชุด

การทดลองใช้แบบสัมภาษณ์สมาชิกสถาบันเกษตรกรได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และขอรายชื่อสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ส่วนการสัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรก่อนแล้วจึงสัมภาษณ์เกษตรกรทั่วไป โดยสุ่มสัมภาษณ์แบบบังเอิญ

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทำในระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2537 โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร โดยการส่งแบบสอบถามผ่านสำนักงานเกษตรอำเภอและส่งคืนทางไปรษณีย์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสถาบันเกษตรกรและเกษตรกรทั่วไป ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือไปยังงานพัฒนาสถาบันเกษตรกรและกิจกรรมพิเศษ สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย ในการพิจารณาคัดเลือกเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่เหล่านั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยและผลการวิจัยครั้งนี้ โดยก่อนที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการประชุมและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการสัมภาษณ์ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ตลอดจนรายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสัมภาษณ์เกษตรกร ใช้เวลาในการสัมภาษณ์เกษตรกรทั้ง 24 หมู่บ้าน เฉลี่ยหมู่บ้านละ 2 วัน รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 48 วัน

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับดังต่อไปนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร จำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร จำนวน 108 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.44
3. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเกษตรกรทั่วไปจำนวน 216 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.91

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺ : Statistical Package for the Social Science) โดยวิธีสถิติดังนี้

1. การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่และการรับสารนิเทศ ทั้งวิธีการและเนื้อหา ตลอดจนปัญหาในการเผยแพร่และการรับสารนิเทศ โดยกำหนดระดับค่าคะแนนดังนี้

มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
น้อยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	1

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	อยู่ในระดับ	น้อยมาก
	1.50-2.49	อยู่ในระดับ	น้อย
	2.50-3.49	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
	3.50-4.00	อยู่ในระดับ	มาก

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล